

Storting - Regjering - Hjemmefront.

ning til stats-
en på Sem.

n på Sem som hol-
er det blitt ganske
Det er innmeldt 40
en over 4 år, 19 i
og 13 ungdoms. Av
er innmeldt 143 skil-
dler omfatter utstill-
rasen rødt og hvitt
innmeldt 1 oske og

gen er innmeldt 9
ker, og av fjorfe
er utlig luner, men g-
er ender.
er således fått en
tning. Vi håper på

mere og mere blitt
tning av avdysre
det at avdysre
ngen.
begynner også ut-
torle omkring i byg-
t planlagt 69 skange-
star for arrangement-
i samarbeide med
samt feasts og fjor-

aring.

te, telegraf og zys-
6. og 7. juni foreta
største skandnav-
som kjent hører alle
i luftfart kan under-
kommer deltar stas-
direktor Balchen og
DNL i betarin-

Utselling i Tønsberg til høsten?

Krets av Norges Husmorfor-
mles til møte i Tønsberg 4. juni.

arrangere kreftene
ingene har snart
ja. Falke og bær
som har muppet
et fullt opplatt
det nødvendige for
konkurrense. Fru Fal-
en er formann i
mens husmorfore-
rene har aldri hatt
å ligge på laidsiden
med foreningen.
der at det er man-
et å arbeide nu ef-
nen måtte begynne
foreningens mid-
krigen. Det vil si,
3000 kroner man-
g humanitære for-
en skulde falle

... sig ut, og sty-
erned var det ikke
n sagt det var å
omme hender igjen
gen lett skal å fylle.

21 år gammel. I
nutt hatt 3 formenn,
Olga Thron og
d og logu
Andersen.
r flere år
et til hjem
byen, men det er
frem. Man har fått
i alternativer, som
barna mens for-
denne ordningen
Videre vilde man
flere unge husmo-

De elendommelege oplysninger som
statistikkene Nygaardsvold har gitt
om Hjemmefrontens kamp, mot reg-
jeringen i London og mot stortinget
av 1940, gjør det ønskelig å kartlegge
forholdet. Storting, regjering, hjem-
mefront.

I 1940 var det i 1936 valgte stor-
ting landets lovlige, folkevalgte na-
sjonalforsamling. Det var konstituert
på den i grunnloven angitte måte.
Det var åpnet av H. M. Kongen.
Konge og regjering godtok dels be-
slutninger. Diskusjonen om det burde
ha vært avholdt stortingsvalg høsten
1939 var våren 1940 et tilbakelagt
stadium. Under den ekstraordinære
situasjon 9. april 1940 stilte minis-
ter Nygaardsvold sine plasser til stor-
tingets disposisjon. Også heri lå en
godkjennelse av detes ubetingede
lovlighet. Forhandlingen om admini-
strasjonsrådet ble fort av hestet-
rett som den eneste av de tre stats-
makter som var forblitt innen det
okkuperte område. Da nye forhand-
linger ble oppstart i juni måned,
gikk disse naturlig over til stortingets
presidentkap. Hestetrett er en dom-
stol. Stortinget er folkeviljes politi-
sk redskap. Londonregjeringen gjør
de heller ingen innvendig mot stor-
tingets lovlighet eller dets kompet-
tance — men mente at det ikke
kunde sammenkalles eller handle
fritt, når det levte under trykkek av

Regjeringens konstitusjonelle still-
ing er like klar som stortingets. Re-
gjeringen Nygaardsvold var utgått av
stortinget ovenstående med den
parlamentarisme, som gjennom mer
enn 60 års bruk er blitt en del av vår
forfatning — like bindende som de
skrevne grunnlovsparagrafer. I stor-
tingsmøtet på Elverum stilte regje-
ringen sine plasser til disposisjon.
Det var naturlig etter hvad der var
foregått. Et enstemmig storting
enket at den skulde fortsette, men med
adgang til å supplere sig med konsu-
lative statsråder. Pånytt var dets
parlamentariske basis fastslått. Over-
enstemmende med vår statsrett kan
en parlamentarisk regjering kun ne-
dlegge sitt hverv i stortingets hender.
Et stortinget ikke samlet, må regje-
ringen bli sittende til stortinget kom-
mer sammen usansett om regjeringen
har folkets tillitt eller ikke. Dette
kommer mest tydelig frem etter stor-
tingsvalg. Mangen gang har det ved
valg avholdt i oktober måned gitt sig
at folket har tapt tilliten til den sit-
tende regjering. Denne forblir dog i
sin stilling til påfølgende januar må-
ned, når nytt storting er konstituert.
Da henviser den regjering, hvem val-
get måtte være gått imot, Kongen til
den nyvalgte stortingspresident. Det
er så dennes plikt å bringe klarhet i
situasjonen. Tilster forholderne det,
pår han sig selv regjeringssammelen-
sen. Ellers henviser han til en annen,
som stortingets flertall mener er den
rette. Regien er fast og nødvendig
for at den konstitusjonelle kongen til
enhver tid skal ha en konstitusjonell
ansvarlig mann å holde sig til. Var
stortinget av 1940 ikke blitt innkalt,
måtte ministeriet Nygaardsvold blitt
sittende til nytt storting eller nye
valg. Det var ikke alene dets rett —
men også dets ubetingede plikt.

Ministeriet Nygaardsvolds stilling i
okkupasjonstiden blev uttrykkelig
fastslått på Elverum som «den eneste
regjering som har en internasjo-
nal bemyndigelse og fullmakt til å
oppre, selvom den sitter i et fremmed
land».

Hjemmefronten hadde intet kon-
stitusjonelt grunnlag. Den var en helt
privat affære. Den hadde oppnevnt
sig selv. Der ligger heri ingen under-
kjennelse av dens betydning —
hvorton — men kun en fastslått av
dens rettslige stilling. Sin bemyndig-
else til å opføre fant den i situasjo-
nen. Det moralske grunnlag måtte
søkes i dens absolutte offervilje, dens
fullstendige frihet for personlige hen-
sikter eller ambisjoner. Så langt det

alle ting slik, at de som er stolt
av sig selv — og føler sig i en
moralisk og religiøs klasse —
ved livets følelser og ved de til-
stander som Gud kan fremkalle i
deres indre — de blir likevel små,
som de startet med å være store.
Den som føler sig liten, og som
ved sin oppriktlige syndsbekjennelse
synes at det med nød og neppe går
an å sette ham ned ved bordet —
ham vil Gud ta sig av. Det er
alike mennesker Jesus tar hånd
om. Det er på dem hans vennlige
gle hvelter. Det er deres livvei han
vil veilede, så de skal få merke
at Guds frelsesarm og hersker-
makt viser sig hos dem og over
dem som går i sig selv.

Gud har det alltid i sin makt å
kunne lage scene/forandring. Nå-
stede det bare til din og min fordel.

alle ting slik, at de som er stolt
av sig selv — og føler sig i en
moralisk og religiøs klasse —
ved livets følelser og ved de til-
stander som Gud kan fremkalle i
deres indre — de blir likevel små,
som de startet med å være store.
Den som føler sig liten, og som
ved sin oppriktlige syndsbekjennelse
synes at det med nød og neppe går
an å sette ham ned ved bordet —
ham vil Gud ta sig av. Det er
alike mennesker Jesus tar hånd
om. Det er på dem hans vennlige
gle hvelter. Det er deres livvei han
vil veilede, så de skal få merke
at Guds frelsesarm og hersker-
makt viser sig hos dem og over
dem som går i sig selv.

alle ting slik, at de som er stolt
av sig selv — og føler sig i en
moralisk og religiøs klasse —
ved livets følelser og ved de til-
stander som Gud kan fremkalle i
deres indre — de blir likevel små,
som de startet med å være store.
Den som føler sig liten, og som
ved sin oppriktlige syndsbekjennelse
synes at det med nød og neppe går
an å sette ham ned ved bordet —
ham vil Gud ta sig av. Det er
alike mennesker Jesus tar hånd
om. Det er på dem hans vennlige
gle hvelter. Det er deres livvei han
vil veilede, så de skal få merke
at Guds frelsesarm og hersker-
makt viser sig hos dem og over
dem som går i sig selv.

Gud har det alltid i sin makt å
kunne lage scene/forandring. Nå-
stede det bare til din og min fordel.

flendtlige hølyonetter. Til og med ty-
kerne anerkjente stortinget. Etter fri-
gjøringen blev stortinget sammenkalt
og til slutt oppløst av H. M. Kongen
på samme måte som alle tidligere
ordinære og ekstraordinære lovlige
storting. Kongen var som alltid led-
saget av en embedsmannspresisjon,
hvori heller ikke savnedes represen-
tanter for rikets hestetrett.

Under okkupasjonstiden var Qus-
ling den eneste som offisielt prote-
sterte mot stortingets lovlighet. Først
nu hører man at der skal foreligge
en uttalelse fra en del hestetretts-
dommere om at stortinget i alle fall
etter 10. januar 1941 ikke lenger var
et lovlige storting. Hestetrett er en
domstol. Det er ikke dets opgave å
avgjøre juridiske betenkninger uten hvor
stortinget eller grunnloven i 83 ber
herom. Noen sådan anmodning fra
stortinget har aldri foreligget i denne
sakk. Forholdet med de enkelte heste-
trettsdommeres uttalelse vil under-
spøleseskommissjonen bringe på det
rene. Spesielt vil det ha sin interesse
å bringe på det rene hvad der har
foranlediget uttalelsen, hvem som
har fremkalt den og under hvilke
omstendigheter den er avgitt. Det vil
også ha sin store betydning å få
fremlagt den utredning som må for-
modes å ha foreligget den gang. Se-
nere forklaringer er av mindre verdi.

Det er intet nytt i norsk politisk
historie at enkeltmenn har søkt den
personlige konge bak de konstitusjo-
nelle myndigheters rygg. Men det har
aldri ledet til noe godt.

Da Norges Bank skulde dannes,
søkte et par riksfolk bak stortinget
og regjeringens rygg kongen for å
slippe billigst mulig fra sine nasjo-
nale plikter. Deres navn nevnes ikke
med heder i historien.

Halvor Hobbs opprør var neppe Carl
Johans uvelkommen, selv om sam-
spillet ikke er klart. Det bedret ikke
børnernes posisjon.
Christian Magnus Falsens samar-
beide med den personlige kongemakt,
som den gang enn kunde gjøre sig
gjeldende, berøvet ham i samtiden
den respekt og sympati — som han
gjennom sitt arbejde på Eldevold
hadde gjort sig fortjent til.

Birch-Reichenvalds undergravnings-
arbeide av landets lovlige regjering
i slutten av 1850-årene, har for alle
tider satt en plett på hans navn. Den
blev gjort i naiv tro på at Carl XV
gjennom sin popularitet skulde gjenn-
nemføre en større nasjonal opgave
— Statholdersakens løsning. Carl XV
var dengang populær i Norge som in-
gen konge før ham. Hyldesten til ham
da han kom til Christiania i 1859 var
overveldende. Den avdøde diktariet
utgyddeler, herunder bl. a. «Norsk
Fædrelandsang. Illegnet Norges Kon-
ge/Ha. M. Kong Karl». Et vers skil-
der forholdet til kongen og unionen
i følgende ord:

«Nu gror bare aks i velen
for him ufremdmænd,
frihet svinger glad fra heien
mot vort naboland!
Kongen selv staar sterk og aapen,
som vor grænsenavt,
og hans alder betale vaaben
er vor broderpagt».

Lenger var det ikke mulig selv i en
sterkt stemningsbetonet stund å drive
hyldysten av den personlige konge og
desuuten av unionen. Verset bør er-
indres for dets manglende balanse.
Ellers er det glemt for lenge siden.
Man tilgir også med glede den den-
gang anonyme forfatter, da diktet
ellers har fått en enestående plass i
vårt folk. Særlig er første verset prakt-
fullt:

Ja, vi elsker dette landet.
Diktet fremkom anonymt i «Aften-
bladet». Det var skrevet av bladet
redaktør, Bjørnstjerne Bjørnson.
I 80 og 90 årne søkte Yngvar Niel-
sen sig en posisjon som den mann
der bak de konstitusjonelle makter
ville spille med konge og kongela-
mille. Hvor langt han drev sitt verk,
fikk man først vite da hans sterkt
selvsøkende erindringer forelå i
1915. Disse har med sitt småpludder
mindre interesse. Men interessen
knyttet sig til professor Fredrik
Stangs kommentar i «Samtiden»,
hvor han tar og spørsmålet om den
personlige kongemakt til prinsipiell
behandling. Han skriver bl. a.:

«Selvfølgelig må en konge ha rett
til å omgås andre enn sine ministre
og partienes frører. Selvfølgelig kan
han også høre råd, som utenforstå-
ende og uhildede måtte gi ham. Selv-
følgelig må han også i alvorlige for-
hold kunne søke råd endog i meget
vide kretser av politisk interesserte

var mulig måtte den også være et
organ for regjeringen. Når den fulgte
regjeringens ordre eller direktive ut-
gjorde den en regjeringshandling og
søt godt av Elverum-fullmakten —
konstitusjonell sett. Ellers var dens
akke bare folkets ønske om å un-
derkaste sig dens vilje så langt det
gjaldt kamp mot NS og tyskerne.
Uten noen formell lovtvingning gav
folkets tillitt og samarbeidet, med re-
gjeringen Hjemmefronten adgang til
å utøve den justis, som situasjonen
gjorde nødvendig. Denne justis måtte
den gang være hemmelig. Nu bør
imidlertid disse forhold frem. Det som
har interesse er å få klarhet over
prinsipper og praksis — ikke å ram-
me noen. Alle vet at der også måtte
bli grepet feil nu og da. Hjemme-
fronten hadde derimot ingen rett til
å drive politikk på egen hånd mot
regjeringen — «landets eneste lovlige
regjering, selv om den satt i frem-
med land».

Efter de oplysninger som nu fore-
ligger har Hjemmefronten søkt å un-
dergrave såvel storting som regjering
for ved hjelp av den personlige kon-
gemakt — et begrep som var forfat-
ning ikke kjenner — å tita sig en
makt som ikke tilkom hverken den
eller noen annen almindelig norsk
borger. Dette påkalder oppmerksomhet.

Det er intet nytt i norsk politisk
historie at enkeltmenn har søkt den
personlige konge bak de konstitusjo-
nelle myndigheters rygg. Men det har
aldri ledet til noe godt.

Da Norges Bank skulde dannes,
søkte et par riksfolk bak stortinget
og regjeringens rygg kongen for å
slippe billigst mulig fra sine nasjo-
nale plikter. Deres navn nevnes ikke
med heder i historien.

Halvor Hobbs opprør var neppe Carl
Johans uvelkommen, selv om sam-
spillet ikke er klart. Det bedret ikke
børnernes posisjon.
Christian Magnus Falsens samar-
beide med den personlige kongemakt,
som den gang enn kunde gjøre sig
gjeldende, berøvet ham i samtiden
den respekt og sympati — som han
gjennom sitt arbejde på Eldevold
hadde gjort sig fortjent til.

Birch-Reichenvalds undergravnings-
arbeide av landets lovlige regjering
i slutten av 1850-årene, har for alle
tider satt en plett på hans navn. Den
blev gjort i naiv tro på at Carl XV
gjennom sin popularitet skulde gjenn-
nemføre en større nasjonal opgave
— Statholdersakens løsning. Carl XV
var dengang populær i Norge som in-
gen konge før ham. Hyldesten til ham
da han kom til Christiania i 1859 var
overveldende. Den avdøde diktariet
utgyddeler, herunder bl. a. «Norsk
Fædrelandsang. Illegnet Norges Kon-
ge/Ha. M. Kong Karl». Et vers skil-
der forholdet til kongen og unionen
i følgende ord:

«Nu gror bare aks i velen
for him ufremdmænd,
frihet svinger glad fra heien
mot vort naboland!
Kongen selv staar sterk og aapen,
som vor grænsenavt,
og hans alder betale vaaben
er vor broderpagt».

Lenger var det ikke mulig selv i en
sterkt stemningsbetonet stund å drive
hyldysten av den personlige konge og
desuuten av unionen. Verset bør er-
indres for dets manglende balanse.
Ellers er det glemt for lenge siden.
Man tilgir også med glede den den-
gang anonyme forfatter, da diktet
ellers har fått en enestående plass i
vårt folk. Særlig er første verset prakt-
fullt:

Ja, vi elsker dette landet.
Diktet fremkom anonymt i «Aften-
bladet». Det var skrevet av bladet
redaktør, Bjørnstjerne Bjørnson.
I 80 og 90 årne søkte Yngvar Niel-
sen sig en posisjon som den mann
der bak de konstitusjonelle makter
ville spille med konge og kongela-
mille. Hvor langt han drev sitt verk,
fikk man først vite da hans sterkt
selvsøkende erindringer forelå i
1915. Disse har med sitt småpludder
mindre interesse. Men interessen
knyttet sig til professor Fredrik
Stangs kommentar i «Samtiden»,
hvor han tar og spørsmålet om den
personlige kongemakt til prinsipiell
behandling. Han skriver bl. a.:

«Selvfølgelig må en konge ha rett
til å omgås andre enn sine ministre
og partienes frører. Selvfølgelig kan
han også høre råd, som utenforstå-
ende og uhildede måtte gi ham. Selv-
følgelig må han også i alvorlige for-
hold kunne søke råd endog i meget
vide kretser av politisk interesserte

Tønsberg Blad

29/5 - 47

101545

Spør henne

Snakk med damen bak disken om saken.
Hun kjenner varene sine, og vet hva hun
selv skal gjøre.

„Celja er mitt merke“, svarer hun. „Jeg skulle
kjenne tingene ganske godt, og etter at Celja
kom for 5-6 år siden har jeg ikke brukt
annet enn dette norske kvalitetsproduktet.“

Celja de Luxe med ekstra vettling for 100% sikkerhet -
tilke pakning - Celja normal i delikat glass pakning

Leggekontrollert norsk tilvirkning

men; men han skal vokte sig vel
for å danne sig et fast virkende råd
utenfor statrådet og utenfor de an-
erkjente førere. Først og fremst kan-
ske av konstitusjonelle grunner, for-
di vår forfatning kjenner et statsråd,
men ikke et geheimekabinett, fordi
den helt ut bygger på den forutset-
ning, at det er statrådet og storting
og ikke hoff, som skal stå overfor
ved siden av kongen i politiske
spørsmål. Men dernest av klokke-
grunner. Følger han råd, som under
ansvar gives av menn som har en
politisk stilling, har han også disse
menn å falle tilbake på. Det kan gå
godt eller det kan gå ille, men bak
kongen står dog alltid menn som kan
et ansvar. Anderledes hvis kon-
gen lar sig lede av privatpraktiseren-
de politikere. Hvor store de enn måtte
være forsvinner de dog lett for al-
menhetens pine, og det blir til slutt
ingen bare kongen personlig — den
personlige kongemakt — som blir
stående igjen og får ta støtten. Ge-
nerelt politisk, skriver også professor
Stang, selv om hans ord mere di-
rekt peker på Yngvar Nielsen: «Til-
taks for alle de erfaringer fortalte-
ren kunde ha gjort på sine mange
folkemøter, står han stenyndig i den
periode i sitt liv, der her gjelder, i
den tro, at man i Norge kunne drive
kongelig kabinettspolitik, uten at
kongemakten selv vilde gå til grunne
på den. Og selv partiene, som i de
år var så fast og sterkt organisert,
undervurderer han som politiske fak-
tore».

Professor Fredrik Stang var ingen
rabulatt — men han var, der han
satt utenfor aktiv norsk politikk, en

I våre dager har vi kunnet ha den
akke overbevisning at noen fare i
den «personlige kongemakt» kunde
komme å opptre. Faren var stor i Carl
Johans tid, betydelig i Carl XV's
tiden i kong Oscars.

I uanstøden var der fare for at den
«personlige kongemakt» kunde
komme å opptre. Faren var stor i Carl
Johans tid, betydelig i Carl XV's
tiden i kong Oscars.

Som det fremgår av ovenstående
er dette ikke noe nytt i vår historie.
Nettop derfor bør saken helt klar-
legges så folket kan se spillet og lære
av det. Det vil øke dets kjennlighet
til grunnloven og et demokratisk
styre — og det var jo for dette vi
alle kjemper.

Dokumentene viser at ministeriet
Nygaardsvold om enn ofte på vikende
front, kjempet for demokratisk og
grunnloven. Det blev president Ham-
brø som ved sin hjemkomst fikk satt
saken på plass — rent konstitusjo-
nelt sett.

LORENTZ VOGT